

Creatief klimaat boekhouden

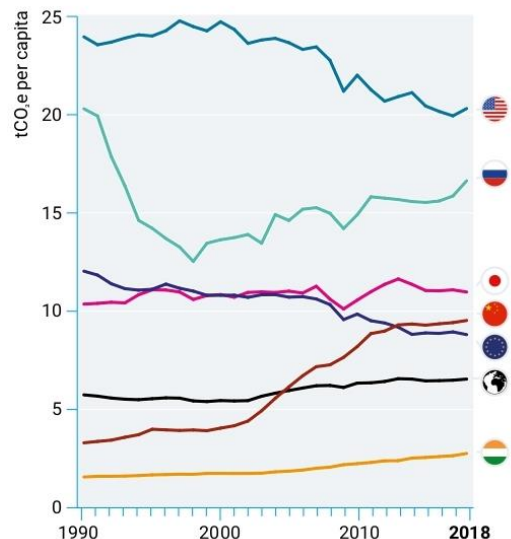
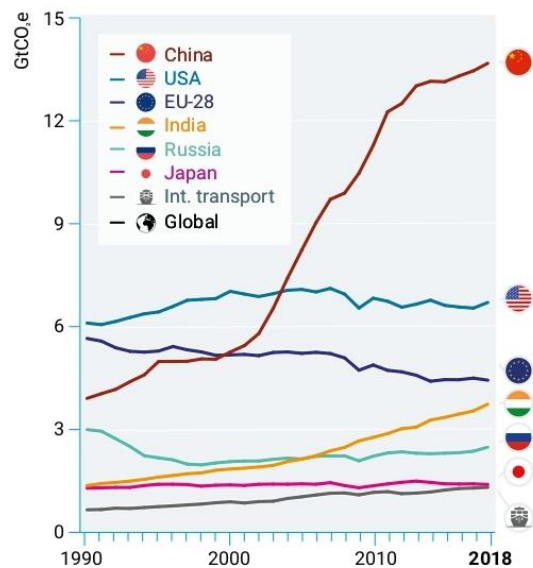
Het klimaat leeft. Vooral in de EU en in ons eigen land zijn er heftige discussies over het klimaat en worden er allerlei maatregelen ingevoerd om de CO₂-uitstoot te beperken. Het akkoord van Parijs is heiligverklaard en dagelijks leest men in de krant wat voor extra maatregelen wij moeten treffen als Nederland of binnenkort als EU met de heer Timmermans als kersverse commissaris ervoor om het klimaat te redden, het voortouw te nemen en een voorbeeldfunctie te hebben. Er wordt hier voorbijgegaan aan het feit dat de EU een slachtoffer van zijn eigen succes aan het worden is en de maatregelen die we gaan treffen nagenoeg geen invloed zullen hebben op de globale uitstoot van CO₂. De globale uitstoot stijgt alleen maar, nu nog door China en India maar in de toekomst wellicht door andere ontwikkelingslanden. Ook is de uitstoot per persoon in de EU niet torenhoog zoals in de Verenigde Staten, en is deze aan het dalen. Alleen in de VS en de EU is er een dalende trend in de uitstoot per persoon.

Zie de afbeeldingen hiernaast uit het *'Emissions gap report 2019'*.

Door de groei in andere landen, de krimp in de EU en omdat er relatief weinig mensen in de EU wonen (nu nog zeven procent van de wereldbevolking) zijn wij verantwoordelijk voor een steeds kleiner deel van de CO₂-uitstoot. Nu is dat nog 10% maar rond 2030 zal dat gedaald zijn tot rond de zes procent. Door dit succes is het niet meer relevant wat hier gebeurt omdat het geen verschil maakt voor het totale plaatje.

Het onderwerp van deze blog is echter niet het globale plaatje, maar het creatief boekhouden wat hier en daar gebruikt wordt. Het lijkt erop dat hoe lokaler het belang, des te creatiever het boekhouden is. Een en ander wordt overigens ingegeven door Brussel, de richtlijnen die daar worden opgesteld en uitgevaardigd. Ik denk niet dat er de komende tijd een verandering zal plaatsvinden.

Wat is het geval? Het lijkt erop dat een deel van de geclaimde verminderingen van CO₂-uitstoot helemaal geen verminderingen zijn maar dat de lagere uitstoot komt doordat activiteiten zijn verplaatst bijvoorbeeld. Of nog erger, dat ze door creatief boekhouden niet meer worden meegenomen maar wel bestaan. Echte verminderingen komen door besparingen bijvoorbeeld door minder te vliegen, minder te rijden, meer mensen in de auto (zoals in de 'HOV lanes' op Amerikaanse wegen wordt bevorderd) door isolatie van huizen waardoor minder verwarming nodig is en soortgelijke acties. Verplaatsen van uitstoot vermindert deze uitstoot niet altijd. Soms verhoogt dat de uitstoot zelfs. Zolang dat binnen hetzelfde land is zal dat resulteren in een onveranderde uitstoot als het puur het verplaatsen betreft. Als het uit Nederland naar het buitenland verplaatst wordt, dan kan Nederland claimen dat we een succes geboekt hebben. Waanzin natuurlijk. Verplaatsen binnen het land zijn bijvoorbeeld 'van het gas af' maatregelen zoals het vervangen van een HR-ketel, met 90 tot 95% rendement, door een warmtepomp die door elektriciteit wordt aangedreven. Bij de opwekking en het transport gaat meer dan 50% van de energie verloren. Als de 'marginale' elektriciteit met gas wordt opgewekt dan zal al snel meer

gas verbruikt worden en meer CO₂-uitstoot resulteren. Bij kolen is dat nog sterker het geval. Windenergie, of andere duurzame elektriciteit, is nagenoeg nooit 'marginale' energie, behalve soms in een land als Noorwegen waar bijna alle elektriciteit uit waterkrachtcentrales komt. Bovendien moeten de energie en CO₂-uitstoot meegenomen worden van de productie en operaties van windmolens. Hierbij wordt veel energie gebruikt en komen ook veel schadelijke stoffen vrij. Dit speelt een nog grotere rol bij elektrische auto's. Het is in Zweden berekend dat de energie en CO₂-uitstoot voor het maken van de zware accu's van deze auto's overeenkomen met jaren uitstoot van het rijden van een benzineauto. Ook is voor het rijden elektriciteit nodig die opgewekt moet worden en vervoerd moet worden. De besparingen in CO₂-uitstoot door elektrisch rijden zijn daardoor veel lager dan men gewoonlijk denkt.

Wat betreft verplaatsingen van CO₂-uitstoot buiten de landsgrenzen is de URGENDA uitspraak heel relevant. Aan de hand hiervan besluit de regering tot het sluiten van kolencentrales in Nederland, waar de capaciteit daarvan vervangen wordt door wind en zonne-energie is dat een besparing. Waar dit alleen maar resulteert in meer import uit bijvoorbeeld Duitsland is de besparing twijfelachtig. Hoe wordt het daar opgewekt en hoeveel gaat er verloren bij het transport? Duidelijker is het als maatregelen zoals de CO₂-belasting een overweging zijn bij het

verminderen of sluiten van bijvoorbeeld de staalproductie in IJmuiden. Dit vermindert de vraag naar staal namelijk niet en de productie wordt zo alleen maar verplaatst naar andere landen. China of India? In beide gevallen lijkt het waarschijnlijk dat de totale CO₂-uitstoot in de wereld hierdoor omhooggaat, terwijl Nederland zich dan op de borst klopt omdat dit bijdraagt aan het halen van klimaatdoelen. Ik noem dit kortzichtig en creatief boekhouden.

Echt kwalijk wordt het waar het creatieve boekhouden tot slechtere omstandigheden leidt, maar wel gestimuleerd wordt door Brussel. HET voorbeeld hiervan is de biomassacentrale, vooral de kleinere. Nederland wil daar ongeveer 600 (!) van installeren. Hiervoor wordt in pellets geperste hout en andere biomassa geïmporteerd. Het maken en importeren ervan kost al veel CO₂ maar ook de claim dat dit 'allemaal afvalhout van Staatsbosbeheer en houtfabrieken is, is lachwekkend. Genoeg voor 600 centrales? In Nederland alleen? Onderzoek (zie de NRC van 2 december 2019) laat zien dat 80% van de pellets van bomen wordt gemaakt. Voor de kolencentrales in Nederland alleen is al vijf keer zoveel bos nodig als in heel Estland staat (Estland is een groot producent van pellets). Zelfs al zouden er geen bossen voor worden gekapt, dan nog versnelt het verbranden van dit resthout de CO₂-cyclus en onttrekt het de natuur materiaal dat anders de grond verrijkt.

Een ander aspect is dat het verbranden van biomassa een lage efficiëntie heeft. Het heeft een grotere CO₂-uitstoot dan aardgas en kolen. Het is op zijn best te vergelijken met het verbranden van bruinkool. Niet alleen dat, maar bij al deze kleinere centrales zijn niet dezelfde filters ingebouwd van grotere centrales en komt er daardoor veel fijnstof en andere onwelkome deeltjes vrij in de rook. Het is puur ongezond. Waarom wil de regering dan dat er 600 van zulke centrales komen en stimuleert dat met maar liefst **elf miljard** euro subsidie? OMDAT HET NIET MEETELT. Dat heeft de EU besloten. Bedankt. Zo proberen we onze doelen te halen door slechte, ongezonde investeringen die meer CO₂ uitstoten alleen maar omdat het niet meetelt. Ook klimaatactivisten, zoals Louise Vet een hoogleraar uit Wageningen, fulmineren hiertegen. Ik ben het niet altijd met haar eens: zij is ook betrokken bij URGENDA, maar in dit geval zijn we door hetzelfde verontwaardigd.

Voor dit en vele andere vraagstukken kunt u mijn boek 'Denk Na – over wereldbevolking en klimaatverandering' kopen via www.DenkNa.info. Op deze site kunt u zich ook inschrijven voor de toekomstige nieuwsbrief en vind u links naar mijn video's op YouTube.